

ЗАТВЕРДЖЕНО

розпорядженням Голови
Верховної Ради України

від 14 серпня 2000р. № 515

ПОЛОЖЕННЯ

про Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України

1. Загальні положення

1.1. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі - Головне управління) є структурним підрозділом Апарату Верховної Ради України, яке здійснює науково-правову експертизу законопроектів, що вносяться суб'єктами права законодавчої ініціативи до Верховної Ради України.

1.2. Головне управління підпорядковується Керівнику Апарату Верховної Ради України.

1.3. Структуру і штатний розпис Головного управління, чисельність його працівників затверджує в установленому порядку Голова Верховної Ради України.

1.4. До складу Головного управління входять відділи:

- з конституційних питань та державного будівництва;
- з гуманітарних і міжнародних питань, гармонізації законодавства з країнами ЄС та захисту прав людини;
- з соціальних питань та праці;
- з питань цивільних і господарських відносин та підприємництва;
- з аграрних і екологічних питань та природокористування;
- з питань бюджету, оподаткування та банківської діяльності;
- з питань макроекономіки та промислового розвитку;
- з питань національної безпеки, оборони, правоохоронної діяльності та боротьби із злочинністю.

1.5. Головне Управління у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, Регламентом Верховної Ради України, іншими нормативно-правовими актами, Положенням про Апарат Верховної Ради України та цим Положенням, здійснюючи свою діяльність на основі перспективних і поточних планів.

1.6. Головне Управління має офіційний бланк.

2. Основні завдання та напрями діяльності Головного управління

2.1. Основними завданнями Головного управління є проведення наукової експертизи законопроектів, оцінка їх концептуального рівня і соціально-економічних та політичних наслідків їх прийняття, відповідності Конституції України, підготовка науково обгрунтованих експертних висновків щодо законопроектів для прийняття рішень Верховною Радою України.

2.2. Головне управління на виконання основних завдань:

- а) провадить комплексну науково-правову експертизу проектів законодавчих актів, що подаються до Верховної Ради України на перше читання, в тому числі повторне перше читання, та мають нормативний характер;
- б) здійснює експертизу зауважень (вето) Президента України щодо прийнятих Верховною Радою України законів;
- в) у разі необхідності готує аналітичні матеріали, пов'язані з розробкою окремих законопроектів і законодавчих пропозицій;
- г) забезпечує моніторинг дотримання норм законів України при підготовці органами державного управління підзаконних та нормативних актів;
- д) подає науково-правову допомогу комітетам Верховної Ради України у підготовці окремих законопроектів;
- е) бере участь у доопрацюванні окремих проектів законодавчих актів після першого і наступних читань;
- є) готує довідкові та аналітичні матеріали для керівництва Верховної Ради України з питань розробки законопроектів;
- ж) забезпечує здійснення постійного аналізу практики застосування чинного законодавства з метою його вдосконалення та сприяння реалізації функції парламентського контролю Верховною Радою України та її комітетами;
- з) здійснює оцінку основних макроекономічних показників розвитку народного господарства у її зв'язку з бюджетним та податковим законодавством, оцінку наслідків внесення змін і доповнень з цих питань;
- і) оцінює соціально-економічні наслідки прийняття законодавчих рішень з питань розвитку окремих галузей народного господарства;
- к) готує аналітичні і довідкові матеріали з питань становлення правової держави, зміцнення її законодавчої основи;
- л) забезпечує підготовку інформаційних матеріалів про міжнародне, регіональне та транскордонне співробітництво, з питань європейської інтеграції та міжнародних відносин, способів вирішення окремих правових питань щодо законодавства окремих країн;
- м) дає роз'яснення законодавства за зверненнями народних депутатів України, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадян та юридичних осіб;

н) співробітничав з аналітичними підрозділами парламентів інших країн з питань забезпечення законотворчого процесу;

о) здійснює інші функції відповідно до завдань Головного управління.

2.3. Управління здійснює роботи, передбачені підпунктами "б", "в", "д", "е", "є", "ж", "к" пункту 2.2. цього Положення на підставі доручень керівництва Верховної Ради України і Керівника її Апарату.

2.4. Головне управління здійснює наукову експертизу законопроектів на предмет:

правильності концептуального вирішення певної проблеми;

правової, економічної, соціальної доцільності прийняття закону, його відповідності основним завданням дотримання прав і свобод людини;

повноти та комплексності правового регулювання;

відповідності Конституції України, принципам системності законодавства, міжнародним договорам України;

правильності визначення місця законопроекту у правовій системі України;

можливості досягнення очікуваного результату та попередження негативних наслідків;

відповідності сучасному рівню наукових знань, принципам і засадам державної політики;

простоти, чіткості правового регулювання та визначення механізму застосування правових норм.

3. Основні права Головного управління

3.1. Головне управління має право з питань, що належать до його компетенції: розробляти професійно-кваліфікаційні характеристики посад та посадові інструкції працівників Головного управління, які затверджуються Керівником Апарату;

вносити пропозиції керівництву Верховної Ради України, відповідним комітетам і комісіям парламенту, керівництву Апарату Верховної Ради України та його структурних одиниць;

за дорученням керівництва Верховної Ради України, керівництва її Апарату знайомитись в установленому порядку з інформацією і документами в міністерствах, інших центральних і місцевих органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування, а також одержувати від них необхідні матеріали для виконання доручених завдань;

у процесі здійснення функціональних обов'язків взаємодіяти з іншими підрозділами Апарату та за погодженням з керівництвом Апарату залучати фахівців і науковців для виконання доручених завдань.

3.2. Працівники Головного управління мають право:

брати участь як експерти на засіданнях Верховної Ради України та її органів при розгляді питань, у підготовці яких брало участь Управління;
давати роз'яснення з питань, що входять до компетенції Головного Управління;
здійснювати інші функції відповідно до завдань, визначених цим Положенням.

4. Предмет відання відділів Головного управління

4.1. *Відділ з конституційних питань та державного будівництва:*

конституційне законодавство, у тому числі про діяльність Верховної Ради України, про комітети і комісії Верховної Ради України, про статус народних депутатів і Президента України, про Кабінет Міністрів України, про міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, про місцеві державні адміністрації, про місцеве самоврядування, про Конституційний Суд України, про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, про адміністративно-територіальний устрій, про державні символи і столицю, про статус інших міст;

виборче законодавство та законодавство про референдуми;

законодавство про закони та інші нормативно-правові акти;

адміністративне законодавство (крім законодавства про адміністративні правопорушення), у тому числі про систему державного управління, про організаційні аспекти державної та комунальної служби, про громадянство, про статус іноземців, про об'єднання громадян (крім їх статусу як учасників цивільно-правових відносин), про збори громадян, про звернення громадян, а також про громадський контроль за діяльністю органів влади;

законодавство про політичні права і свободи людини і громадянина;

законодавство про Автономну Республіку Крим.

4.2. *Відділ з гуманітарних і міжнародних питань, гармонізації законодавства з країнами ЄС та захисту прав людини:*

законодавство про освіту;

законодавство про науку;

законодавство про культуру та мистецтво;

законодавство з питань релігійної діяльності;

законодавство з питань інформації;

законодавство з питань охорони здоров'я;

законодавство з питань спорту і туризму;

законодавство з питань молодіжної політики;

законодавство про захист прав споживачів;

законодавство з міжнародних питань, у тому числі укладення та ратифікації міжнародних договорів, функціонування міжнародних організацій, міжнародного гуманітарного права тощо;

законодавство про містобудування та архітектурну діяльність;
питання гармонізації законодавства України із законодавством ЄС у сферах: стандартизації, інтелектуальної власності, охорони здоров'я, освіти та професійної підготовки, науки і техніки, культури, міжнародно-гуманітарних відносин тощо;

законодавство з питань захисту прав людини, у тому числі забезпечення конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина, застосування міжнародних та європейських стандартів щодо забезпечення прав та свобод людини, забезпечення права на свободу думки і слова, вільне вираження своїх поглядів і переконань, дотримання прав на вільне збирання, зберігання, використання і поширення інформації, гарантування свободи літературної, художньої, наукової і технічної творчості громадян, захисту їх інтелектуальної власності, розвитку етнічної культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів та національних меншин України.

4.3. Відділ з соціальних питань та праці:

законодавство з питань трудових відносин, зокрема статус та права сторін трудових відносин (працюючих осіб, власників, їх об'єднань), порядок колективного та індивідуального регулювання умов праці, державні гарантії у сфері трудових відносин (оплата, охорона, режими праці тощо), розгляд колективних трудових спорів;

законодавство про зайнятість населення;

законодавство про державну та комунальну службу;

законодавство з питань соціального страхування та забезпечення (пенсійне, на випадок хвороби та непрацездатності, відшкодування шкоди, пов'язаної з виконанням трудових обов'язків);

законодавство з питань державної допомоги та соціальної підтримки окремих категорій громадян (ветеранів війни і праці, інвалідів, сімей з дітьми та інших громадян, які потребують особливої турботи з боку держави);

законодавство про охорону дитинства, материнства і батьківства;

законодавство про соціальний захист осіб, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

міжнародне законодавство, що стосується соціально-трудова відносин, договори та угоди у цій сфері.

4.4. Відділ з питань цивільних і господарських відносин та підприємництва:

правовий статус учасників цивільних відносин та суб'єктів підприємницької діяльності, у тому числі підприємств з іноземними інвестиціями;

законодавство про речові права та право власності;

цивільне та арбітражне судочинство;

цивільно-правові та господарські зобов'язання, в тому числі оренда, застава, іпотека, угоди з нерухомістю;

законодавство про шлюб та сім'ю;

законодавство про нотаріат (організація нотаріату та здійснення нотаріальних дій);

житлове законодавство;

законодавство про виконавче провадження;

законодавство про ринок цінних паперів;

законодавство про приватизацію;

правове регулювання діяльності органів державного управління у сфері господарських відносин (реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності, ліцензування, управління державним сектором економіки тощо);

антимонопольне законодавство та законодавство про захист конкуренції.

4.5. Відділ з аграрних і екологічних питань та природокористування:

законодавство з питань утворення і діяльності аграрних підприємств усіх форм власності;

законодавство про селянське (фермерське) господарство;

законодавство про приватне підсобне господарство;

питання державно-правового регулювання сільського господарства;

законодавство про якість і безпеку харчових продуктів, продовольчої сировини;

законодавство про статус територій, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

законодавство про використання природних ресурсів в аграрному виробництві;

законодавство з питань майнових відносин в аграрному секторі економіки;

законодавство про охорону довкілля (охорону, використання і відтворення природних ресурсів, запобігання і ліквідацію негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів);

законодавство з питань забезпечення екологічної безпеки;

законодавство про відходи;

законодавство з питань забезпечення реалізації конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля;

законодавство з питань попередження та ліквідації надзвичайних екологічних ситуацій;

законодавство про екологічну експертизу;

природоресурсове законодавство (земельне, водне, лісове, гірниче; а також про атмосферне повітря, тваринний і рослинний світ);

законодавство про природні території та об'єкти, що підлягають особливим режимам охорони;

законодавство з питань геодезії, гідрографії, метеорології;

ядерне, космічне, повітряне, морське законодавство.

4.6. Відділ з питань бюджету, оподаткування та банківської діяльності:

бюджетне законодавство, у тому числі Державний бюджет, бюджетна система, доходи бюджетів, видатки бюджетів;

податкове законодавство, у тому числі система оподаткування, загальнодержавні податки та збори, місцеві податки та збори, митне оподаткування;

банківсько-кредитне законодавство, у тому числі про діяльність Національного банку України, комерційних банків, небанківських фінансових установ;

валютне законодавство;

законодавство про ціни і ціноутворення;

законодавство про бухгалтерський облік, аудит і статистику;

діяльність Рахункової палати, Державного казначейства України, Державної податкової адміністрації, Державної контрольно-ревізійної служби;

міжнародне законодавство з питань оподаткування.

4.7. Відділ з питань макроекономіки та промислового розвитку:

загальнодержавні програми економічного, науково-технічного та промислового розвитку;

законодавство про державний зовнішній і внутрішній борг;

законодавство про зовнішньоекономічну діяльність;

законодавство про вільні та інші спеціальні економічні зони;

законодавство про державне замовлення і державний матеріальний резерв;

законодавство з питань промислової політики, у тому числі паливно-енергетичного комплексу та ядерної безпеки, зв'язку, будівництва і архітектури, інших галузей господарства;

інвестиційне та інноваційне законодавство;

міжнародне законодавство з питань економічного співробітництва.

4.8. Відділ з питань національної безпеки, оборони, правоохоронної діяльності та боротьби із злочинністю:

законодавство про основи національної безпеки;

законодавство про оперативно-розшукову діяльність;

законодавство про військовий стан, оборону і військові формування, про мобілізацію, загальний військовий обов'язок, проходження військової і альтернативної служби, військові статuti;

законодавство про надзвичайний стан;

міжнародне законодавство з питань міжнародної безпеки, про скорочення озброєнь, про військово-політичні блоки, про мирне розв'язання міжнародних спорів та про військові конфлікти;

кримінальне та кримінально-процесуальне законодавство, законодавство про боротьбу з організованою злочинністю, про амністію і помилування, про профілактику злочинів, про захист учасників кримінального судочинства;

кримінально-виконавче законодавство, законодавство про органи і установи виконання покарань, адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі, про органи і служби у справах неповнолітніх;

законодавство про охорону громадського порядку;

законодавство про адміністративні правопорушення, про боротьбу з корупцією та адміністративно-процесуальне законодавство;

законодавство про судоустрій та статус суддів, про Вищу раду юстиції, про суддівське самоврядування тощо (крім питань конституційного, арбітражного та цивільного судочинства);

законодавство про прокуратуру, діяльність правоохоронних органів (міліції, Служби безпеки, податкової міліції, Управління державної охорони, Прикордонних військ), а також адвокатури і органів Міністерства юстиції України (крім нотаріату), про захист працівників правоохоронних органів (крім питань соціального забезпечення);

законодавство про статус митної служби;

законодавство про державну виконавчу службу;

законодавство про зброю, про пожежну охорону, про охоронну і детективну діяльність;

законодавство про державну таємницю;

міжнародне кримінальне законодавство та міжнародне законодавство з питань співробітництва держав у боротьбі із злочинністю.

5. Керівництво Управлінням

5.1. Головне управління очолює керівник Головного управління, який призначається на посаду і звільняється з посади розпорядженням Голови Верховної Ради України за поданням Керівника Апарату Верховної Ради України.

Керівник Головного управління здійснює керівництво діяльністю Головного управління, розподіляє обов'язки між працівниками, очолює та контролює їх роботу. Забезпечує ефективність виконання покладених на управління завдань, несе відповідальність перед Керівником Апарату за стан справ у дорученій йому сфері діяльності. Визначає обов'язки та відповідальність заступників керівника Головного управління, завідуючих відділами, працівників Головного управління. Подає відповідно до законодавства пропозиції Керівнику Апарату Верховної Ради України щодо призначення на посади, звільнення з посад та переміщення працівників Головного управління, своєчасне заміщення вакансій, заохочення, накладення стягнень та вирішує інші питання службової діяльності. Вживає необхідних заходів щодо навчання та підвищення кваліфікації працівників Головного управління, формує кадровий резерв.

5.2. Керівник Головного управління:

- а) представляє Головне управління;
- б) підписує документи від імені Головного управління;
- в) дає вказівки, обов'язкові для виконання всіма працівниками Головного управління;
- г) залучає за угодами у встановленому порядку науковців і фахівців для виконання наукової експертизи окремих законопроектів.

5.3. Керівник Головного управління має першого заступника та двох заступників, яких за його пропозицією призначаються на посади та звільняються з посад розпорядженням Голови Верховної Ради України за поданням Керівника Апарату Верховної Ради України.

5.4. Заступники керівника Головного управління відповідно до визначених керівником Головного управління обов'язків здійснюють керівництво дорученими ділянками роботи.

5.5. Завідуючі відділами Головного управління організують роботу відділів, забезпечують виконання покладених на них функціональних обов'язків завдань, доручень і вказівок керівництва Головного управління.

5.6. На посади керівника Головного управління, його заступників та інших працівників Головного управління призначаються особи, які відповідають вимогам професійно-кваліфікаційних характеристик посад працівників Головного управління.
